

Inhoud

De pier stort in 11

Het eiland 31

Bunny 65

Wildeman 95

Het pistool 167

De specht en de wolf 191

Ademhalen 235

De jongens die op reis gingen
om het griezelen te leren 273

De stuw 307

Dankwoord 335

23 juli 1970, eind van de middag. Een koel windje van het Kanaal, schapjeswolken in de lucht en ver weg op zee een zuil zonlicht die op een trawler valt alsof God het schip voor een of andere zegening heeft uitverkoren. De bovenste verdiepingen van de regency-gebouwen langs de boulevard steken uit boven een rij koffiehuisen en fish-and-chipstentjes en snuisterijwinkeltjes met gestreepte luifels die ijshoorntjes en gedroogde zeepaardjes in enveloppen van cellofaan verkopen. De namen van de hotels staan er met grote letters op, in neon en weerbestendige verf. Het Excelsior, het Camden, het Royal. In het woord Royal ontbreekt de o.

Meeuwen cirkelen en krijven. Tweeduizend mensen slenteren over de promenade, sommige met een handdoek en een blikje Tizer op weg naar het strand, andere blijven staan om een shilling in de telescoop te doen of tegen een pistachegroene balustrade te leunen waarvan de verf door honderd jaar zilte lucht is gebladderd en gebarsten. Een meeuw raapt een wafel van een gevallen ijsje op en vliegt ermee de wind in.

Op het strand timmert een gezette vrouw een windscherm in het zand vast met de hak van een schoen terwijl een sproetige tweeling een fort van zand en ijsstokjes bouwt. De man van de strandstoelen haalt de huur op, met op zijn heup een leren beurs waaruit hij wisselgeld geeft. 'Niet verder dan je middel,' roept een vader. 'Susan? Niet verder dan je middel.'

Op de pier hangt een dikke geur van machinevet en gebakken uitjes die op hotdogs worden gelepeld. De jongens die de kaartjes verkopen zitten op de rubberen randen van de botsautootjes, boven hun hoofd schrapen en vonken de contacten op het kippengaas dat tegen het dak gespijkerd zit en onder spanning staat. Een draaiorgel speelt steeds dezelfde walsen van Strauss.

Negen minuten voor vijf. Zeelucht en waterschittering en kermispret.

Zo begint het.

Een klinknagel begeeft het, een van acht die de las tussen twee gewichtdragende steunbalken aan de westkant van de pier moeten vastklemmen. Vijf zijn er eerder dit jaar al afgeknaapt tijdens zwaar weer in januari. Er is een lichte trilling onder de voeten, alsof ergens vlakbij een koffer of een keukentrap op de grond valt. Niemand schenkt er enige aandacht aan. Twee klinknagels dragen nu de tonnen aan gewicht die eerder door acht stuks werden geschraagd.

In het bassin naast de jachthaven wentelen de dolfijnen in hun blauwe gevangenis.

Twaalfenhalve minuut later knapt er nog een klinknagel en zakt een stuk van de pier ruim een centimeter met een zachte klap. Mensen kijken elkaar aan. Hetzelfde tijdelijke verlies van gewicht dat je voelt als een lift gaat dalen. Maar de pier beweegt altijd door de wind en het water, dus iedereen gaat weer verder met wat hij deed, hapt in zijn ananasbeignet of duwt een nieuwe munt in een fruitautomaat.

Het lawaai, wanneer het komt, klinkt als een mammoetboom die wordt geveld, hout en metaal dat onder druk verbuigt en versplintert. Iedereen kijkt naar zijn voeten, voelt de stutbalken dreunen en schudden. Het lawaai verstomt en even is het stil, alsof de zee zelf de adem inhoudt.

Dan, met een donderslag van Bijbelse proporties, wordt een brede halve cirkel wandelweg naar zee gesleurd door het gewicht van de gebroken steunbalk eronder. Een vrouw en drie kinderen die bij de reling staan vallen meteen. Nog zes mensen storten, al grabbelend, door de halve krater van verbrijzeld hout in zee. Als je door de zwarte hooiberg van planken en balken kijkt, zie je drie gedaanten in het donkere water spartelen, een vierde met het gezicht naar beneden drijven en een vijfde over een met wier bedekte balk heen hangen. De rest zit ergens vast onder water. Op de pier zwiept een man achter elkaar vijf reddingsboeien de zee in. Andere vakantiegangers laten hun spullen vallen en rennen weg, zodat de wandelweg bezaaid ligt met flesjes en zonnebrillen en kartonnen puntbekertjes friet. Een cockerspaniël rent in een kringetje rond met een blauwe riem achter zich aan.

Twee mannen zijn bezig een bejaarde dame overeind te helpen als er nog een stuk van het plankier onder hen bezwijkt. De kleinere van de twee, met baard, grijpt de klauwpoot van een ijzeren bankje en blijft de vrouw vasthouden totdat een jongen gebukt en voorovergebogen hen allebei naar boven weet te helpen, maar de langere man met de bretels en opgestroopte hemdsmouwen glijdt van de geknikte planken af en komt tot stilstand als de punt van een afgebroken stuk reling zich onder in zijn rug boort. Hij kronkelt als een vis. Niemand durft naar beneden te gaan om hem te helpen. Het loopt te schuin af, de constructie is te onbetrouwbaar. Een vader wendt het gezicht van zijn dochter af.

De exploitanten van het reuzenrad proberen het gondel voor gondel leeg te maken, maar de mensen die bovenin vastzitten gillen en degenen die wat lager hangen willen niet wachten tot ze aan de beurt zijn en springen eruit;

sommigen verstuiken hun enkel, een van hen breekt zijn pols.

Op het strand staat iedereen te staren naar het gat dat in het vertrouwde uitzicht is geslagen. De gekleurde lampen knipperen nog steeds. Vaag horen ze de Kaiserwals. Vijf mannen trekken haastig hun schoenen en hemd en broek uit en rennen de branding in.

Over het midden van de pier loopt een rij van zeven louter decoratieve zomerhuisjes. Omdat je niet meer langs de westzijde van deze ruggengraat kunt, perst iedereen voorbij de instortingsplek zich door de bottleneck aan de oostkant, op weg naar de tourniquets en de veiligheid van de boulevard. Op het smalste punt beginnen mensen te struikelen en te vallen, zodat degenen die nog staan over hen heen moeten lopen om zelf ook niet onderuit te gaan en vertrappt te worden.

Zestig seconden verstreken, zeven mensen dood, drie overlevenden in het water. De man met de bretels en de opgestroopte mouwen leeft nog, maar niet lang meer. Acht mensen, onder wie drie kinderen, worden in het gedrang onder de voet gelopen.

Een van de zomerhuisjes helt nu over. De metalen constructie raakt zo zwaar verwrongen dat de tweeëntwintig ruitjes een voor een uit elkaar spatten.

De beheerder van de pier heeft de dienstingang naast de tourniquets opengezet en zij die ontsnapt zijn waaiëren uit over het trottoir, gehavend, bebloed, verdwaasd. Een jongetje wordt in de armen van zijn vader gedragen. Een tiener met een verbrijzeld dijbeen dat door de huid van haar rechterbeen steekt, hangt tussen twee mannen, leunend op hun schouders.

Het verkeer op de boulevard komt tot stilstand en langs de hele balustrade staan mensen te kijken. Het is overal zo

stil dat deze keer iedereen het kabaal hoort.

Twee minuten en twintig seconden. Eerst stort het zomerhuisje in en sleurt het metalen geraamte en het plankier met zich mee. Zevenenveertig mensen vallen in de dorsmachine van palen en balken. Slechts zes van hen zullen het overleven, onder wie een jochie van zes wiens ouders hem in hun val stijf omarmen.

De met rubber beklede kabels die stroom over de pier voeren spetteren als vuurwerk als ze worden stukgetrokken. Alle lichten op het uiteinde van de pier gaan uit. Het draaiorgel geeft piepend de geest.

De mannen die zwemmend op weg zijn om te helpen worden opgetild door de kleine tsunami, teweeggebracht door de massa brokstukken die in het water belandt. De vloedgolf rolt onder ze door en vervolgens het strand op, waar iedereen een heenkomen zoekt boven de hoogwaterlijn, alsof de golf besmet is met de gebeurtenis die hem heeft veroorzaakt.

De baas van de automatenhal zit in zijn kleine kantoorje aan het eind van de pier met de telefoonhoorn vruchteloos tegen zijn oor gedrukt. Hij is vijfentwintig. Hij is zelfs nog nooit in Londen geweest. Hij heeft geen idee wat hij moet doen.

De piloot van een tweemotorige Cessna 76-D kijkt naar beneden. Hij gelooft zijn ogen niet. Hij laat het toestel helen en vliegt een rondje om de pier heen om het zeker te weten voordat hij een radiobericht aan de toren in Shoreham stuurt.

De pier is nu in tweeën, het rauwe uiteinde van het ene deel tegenover het rauwe uiteinde van het andere, met een kluit van vijfenveertig ton hout en metaal in het water ertussen. Sommigen van hen die op het zeegedeelte zijn gestrand staan wanhopig aan de rand om gezien en gehoord

te worden door iemand die ze zou kunnen redden. Anderen blijven meer naar achteren en proberen in te schatten waar de constructie het betrouwbaarst is. Drie stellen zitten vast in het spookhuis en luisteren naar de geluiden van buiten, bang dat ze het einde van de wereld te zien krijgen als ze eruit weten te komen.

Op het landdeel liggen twee mensen roerloos op het plankier en drie anderen zijn zo zwaargewond dat ze niet weg kunnen. Een vrouw schudt het lichaam van haar bewusteloze man alsof hij zich heeft verslapen en te laat op zijn werk zal komen, terwijl een man met getatoeëerde onderarmen achter de doodsbang cockerspaniël aanzit in twee grote kringen die een acht vormen. Een bejaarde dame heeft een dodelijke hartaanval gehad en zit nog steeds op een bankje, hoofd schuin weggezakt alsof ze is ingedut en alle opwinding heeft gemist.

Uit het doolhof van de stad komen flauwe sirenes.

Twee van de zwemmende mannen keren terug, bang om geraakt te worden door nog meer vallende stukken van de pier, maar de andere drie zwemmen door, de archipel van lichamen en versplinterd hout in. De pier torent dreigend boven hen uit, zoveel groter dan hij ooit heeft geleden vanaf het strand of vanaf het plankier daarboven, zoveel donkerder, boosaardiger. De mannen horen het kraken en knarsen van steunbalken die in het water onder hen nog bewegen.

Ze vinden een doodsbang vrouw, twee meisjes die zusjes blijken te zijn en een man die zijn bril nog op heeft en rechtop in de golven deint als een zeehond, zich amper bewust van waar hij is. De vrouw hyperventileert en slaat zo woest om zich heen dat de mannen zich eerst afvragen of ze misschien beklemd zit in iets onder water. Alleen de zusjes lijken bij hun volle verstand, dus zwemt een van de redders met hen naar het strand. De man met de bril

vraagt wat er is gebeurd en wil de uitleg daarna nog een keer horen. De vrouw in paniek weigert iemand bij haar in de buurt te laten komen, dus moeten ze watertrappelen tot ze al haar energie heeft uitgeput en bijna verdrinkt voordat ze iets met haar kunnen aanvangen.

Juist voorbij het eind van de pier kiezen vijf lege reddingsboeien het zeegat.

Op de boulevard heft een jongeman zijn Leica en neemt drie foto's. Pas wanneer hij de volgende morgen de krant leest, zal hij beseffen wat er op die foto's gebeurt. Onmiddellijk zal hij de camera openmaken en het filmrolletje eruit rukken zodat de beelden door het licht worden weggebrand.

De reddingshelikopter verheft zich uit zijn geverfde gele cirkel op de startbaan van Shoreham, duikt schuin de heersende wind in en zwenkt weg van het vliegveld.

Vijf minuten. Achtenvijftig doden.

Op de boulevard heeft een aantal van hen die zich rennend in veiligheid hebben gebracht hun vrouw of man of kinderen of ouders niet gevonden. De beheerder heeft het hek van de dienstingang weer dichtgedaan, maar deze huilende en schreeuwende mensen willen de pier weer op. Er is nog geen politie gearriveerd en hij ziet in dat het misschien wel net zo riskant is om ze hier tegen hun wil te houden dan ze door te laten en die verantwoordelijkheid wil hij niet, dus hij maakt het hek weer open en twaalf van hen dringen langs hem heen alsof de uitverkoop is begonnen. De laatste van hen is een meisje van nog geen tien. Hij pakt haar bij de kraag. Huilend probeert ze zich aan zijn gestrekte arm te ontworstelen.

De reddingsboot gaat in allerijl te water.

Aan de oostkant van de pier probeert een boer uit Bicester het zesjarige jochie uit de omarming van zijn ouders

los te krijgen. Het jongetje ziet toch wel dat ze dood zijn? De helft van zijn vaders hoofd is weg. Of misschien kan hij het niet zien. Hij weigert ze los te laten en zijn greep is zo verbeterd dat de man bang is de arm van de jongen te breken als hij nog harder trekt. Hij vraagt de jongen hoe hij heet, maar krijgt geen antwoord. De jongen zit in een soort persoonlijke hel waar hij nooit meer helemaal uit zal komen. Er zit voor de boer niets anders op dan naar het strand te zwemmen en ze alle drie mee te trekken. Pas wanneer hij probeert te gaan staan, zal hij beseffen dat hij zijn enkel heeft gebroken.

De getatoeëerde man komt de pier af rennen met de cockerspaniël tegen zijn borst geklemd en als hij door het diensthek de boulevard op rent, worden ze samen met gejuich en geschreeuw begroet door een menigte die graag een klein beetje goed nieuws wil vieren.

Acht minuten. Negenenvijftig doden.

Vanuit het westen doemt de helikopter op in de zonnegloed. Op de boulevard hoort iedereen de aanzwellende slagen van de rotorbladen en draait zijn hoofd om te kijken.

Geen van de negen mensen die de pier op rennen vindt een vermist familielid tussen de gewonden en bewustelozen, dus gaan ze aan de rand van de rauwe kloof staan en roepen naar de mensen aan de overkant. Hebben ze een oude vrouw met een groen windjack gezien? Een klein meisje met lang rood haar? Maar de mensen aan de overkant zijn niet geïnteresseerd in de vrouw met het windjack of het meisje met rood haar, want zij missen hun eigen familieleden en zijn als de dood dat de rest van de pier ook in zee stort en het enige wat zij willen weten is wanneer ze gered worden.

Twee ambulances bereiken de zee, maar het verkeer staat zo vast dat de ziekenbroeders met brancards en EHBO-

tassen moeten rennen. Vijf van hen blijven bij de gewonden buiten, drie gaan door de pier op.

Drie politieagenten proberen de kijkers terug te dringen, van wie sommigen verontwaardigd zijn dat ze van de eerste rij worden verwijderd. Niemand heeft door hoeveel mensen er zijn omgekomen. Iedereen ziet zich het verhaal al aan vrienden en familie en collega's vertellen.

Op de pier wordt een vrouw zijwaarts op een wervelplank geschoven. Een bejaarde man met een gebroken sleutelbeen krijgt morfine.

Veertien minuten. Zestig doden.

Op de boulevard vragen mensen zich af of het soms een bomaanslag van de IRA is. Niemand wil geloven dat de tijd en het weer zo gevaarlijk kunnen zijn, en het is spannend om jezelf als potentieel doelwit te zien.

Terwijl de helikopter boven het einde van de pier hangt, vecht men beneden om als eerste de man die wordt neergelaten vast te grijpen, maar de benedenwaartse trek blaast iedereen opzij en hij stapt van de windas af in een lege cirkel op het plankier. Hij tilt een meisje uit de armen van haar moeder, en als men ziet hoe zij in het tuig wordt vastgezet schaamt men zich. Terwijl zij wordt opgehesen, begint men andere kinderen te verzamelen en op volgorde van leeftijd klaar te zetten om als volgende te worden weggehaald.

De zwemmers komen aan land: de zusjes, de verwarde man, de paniekerige vrouw, de drie redders. Mensen rennen met handdoeken op hen af. Het lijkt wel een wedstrijd om te zien wiens handdoek wordt uitgekozen. De vrouw valt op haar knieën en begraaft haar handen in het zand, alsof niets en niemand haar ooit nog van de vaste grond zal scheiden.

Het lichaam van de oude vrouw die een hartaanval heeft gehad wordt onder een wit laken door het diensthek de

boulevard op gedragen, waar ineens een stilte valt. Er staan daar nog steeds mensen die denken dat zij het enige dodelijke slachtoffer is.

De boer die het jongetje en zijn dode ouders heeft meegetrokken, sleept ze het ondiepe in en voelt het ene uiteinde van zijn gebroken kuitbeen tegen het andere schuren. Het zou pijn moeten doen, maar hij voelt niets. Hij moet heel nodig gaan liggen. Hij rolt op zijn rug in het water en kijkt naar de wolken. Mensen hollen de branding in, zien dan zijn vracht en blijven staan. Een jonge vrouw stapt tussen hen in, een verpleegster uit Southampton waar ze op de eerste hulp werkt. Ze heeft veel ergere dingen gezien. Zij is de enige op het hele strand die zwart is. Ze legt haar handen plat op de schouders van het jongetje, en sommige van de mensen die toekijken denken dat ze voodoo gebruikt, maar het is haar kalme toon waardoor hij de lichamen van zijn ouders kan loslaten en zich kan laten omarmen door iemand die niet bang is. Haar huidskleur helpt ook, het feit dat ze zo anders is dan al die andere mensen waar hij niet meer bij hoort. Ze heet Renée. Ze zullen dertig jaar lang contact houden.

Het vierde kind wordt de helikopter in gehesen, dan het vijfde.

De baas van de automatenhal komt zijn kantoortje uit. Indien hij als laatste omhoog wordt getrokken, beseft hij, zal hij kunnen zeggen: Ik ben op mijn post gebleven.

Het laatste stel ontsnapt uit het spookhuis wanneer de man door het monster van Frankenstein heen trapt dat op de gevel van triplex platen is geschilderd.

Vijfentwintig minuten. Eenzestig doden.

De reddingsboot komt en de bemanning begint mensen het water uit te sleuren. Sommigen praten onophoudelijk. Anderen glibberen de boot in als gevangen vissen, door-